

Enhedslisten – De Rød-Grønne

Rosa Lund
rosa.lund@ft.dk
peder.hvelplund@ft.dk

Stormgade 2-6
1470 København K
Telefon 72 28 24 00
im@im.dk

Sagsnr.
2020 - 10371

Doknr.
460556

Dato
11-11-2021

Kære Rosa Lund og Peder Hvelplund

Tak for Rosas e-mail af 27. oktober 2021 vedrørende L 25 og for Peders bidrag til debatten ved førstebehandlingen af lovforslaget. Jeg har forstået jer sådan, at I ønsker Indenrigs- og Boligministeriets bistand til at sikre en højere grad af ligestilling mellem opstillingsberettigede og ikke-opstillingsberettigede partier i relation til spørgsmålet om sanktioner for overtrædelse af det foreslåede forbud mod betaling for vælgererklæringer. Jeg har forstået Enhedslistens synspunkt sådan, at partiet ønsker, at opstillingsberettigede partier, herunder partier, der er valgt til Folketinget, skal kunne fratages retten til at stille op til folketingsvalg, se oversigten i nedenstående bilag A. Ministeriet vil selvfølgelig i videst muligt omfang være behjælpelig med at udarbejde et ændringsforslag med dette eller et lignende indhold, hvis dette ønskes.

Indledningsvis vil jeg imidlertid bemærke – som jeg også gjorde ved førstebehandlingen af lovforslaget – at det ikke er usædvanligt, at man sanktionerer den samme brøde forskelligt baseret på subjektive forhold. Som et konkret og velkendt eksempel kan nævnes reglerne om klip i kørekort, hvorefter en ny bilist får kørselsforbud efter 2 klip, mens en mere erfaren bilist først får kørselsforbud efter 3 klip. Så selv om den samme ”forbrydelse” selvfølgelig principielt set bør straffes ens, så mener jeg ikke, at man kan se på det så sort og hvidt.

Jeg vil desuden understrege, at opstillingsberettigede og ikke-opstillingsberettigede partier i sagens natur ikke er ligestillede. Den første type af partier kan stille op til valg, den anden kan ikke. Den første type af partier indsamler ikke vælgererklæringer, det gør den anden.

Opstillingsberettigede partier har opnået en demokratisk legitimitet, som partier, der ikke er opstillingsberettigede, ikke har. De er kommet på stemmesedlen, fordi de har vælgerens opbakning i form af vælgererklæringer eller stemmer ved sidste valg.

Med andre ord er der tale om partier i så vidt forskellige situationer, at de ikke kan ligestilles, så længe man ønsker at fastholde muligheden for at give rødt kort til partier, der søger opstillingsberettigelse, for brud på reglerne om indsamling af vælgererklæringer.

Muligheden for at give rødt kort alene til ikke-opstillingsberettigede partier, der indsamler vælgererklæringer, er allerede gældende og blev indført i 2019 med opbakning

fra alle Folketingets partier, også Enhedslisten. Den skulle sanktionere partier for deres retsstridige indsamling af vælgererklæringer. Det røde kort retter sig således specifikt mod partier, der ikke allerede er opstillingsberettigede, og som indsamler vælgererklæringer, og sanktionerer udelukkende forhold vedrørende deres indsamling af vælgererklæringer. Forslaget om forbud mod betaling for vælgererklæringer vil alene indebære en marginal udbygning af dette sanktionssystem, således at de principielt mange forskellige former for retsbrud, der kan føre til rødt kort, herefter også vil komme til at omfatte betaling for vælgererklæringer. Men det principielle – at der alene kan gives rødt kort til ikke-opstillingsberettigede partier – er der ikke noget nyt i.

Den ændring af lovforslaget, I foreslår, hvorefter opstillingsberettigede partier skal kunne fratages deres opstillingsberettigelse, udgør derimod en væsentlig nyskabelse i valglovgivningen og rejser en række principielle spørgsmål, herunder om forholdet til grundloven og Tillægsprotokol nr. 1 til Den Europæiske Menneskerettighedskonvention. Indenrigs- og Boligministeriet er nødt til at tage forbehold herfor, idet disse spørgsmål vil skulle søges belyst via Justitsministeriet.

Ændringen vil ligeledes have en række afledte konsekvenser for valglovgivningen. Indenrigs- og Boligministeriet kan ikke i øvrigt tage stilling til betydningen for andre regelsæt, f.eks. Folketingets forretningsorden i relation til udvalgspladser, gruppestøtte m.v.

Af hensyn til ovenstående principielle spørgsmål og den tekniske udformning af et eventuelt ændringsforslag er det nødvendigt, at Enhedslisten tager stilling til den model, partiet ønsker. Når I gennem udvalget fremsætter anmodning om et ændringsforslag, vil jeg derfor bede om, at I tager konkret stilling til følgende spørgsmål:

1. Hvordan skal vurderingen af, om der er sket en overtrædelse, foretages?

Efter lovforslaget kan Valgnævnet træffe afgørelse om at udelukke et parti fra at indsamle vælgererklæringer, hvis blot én enkelt person med tilknytning til partiet betaler for afgivelsen af én vælgererklæring. Skal vurderingen for fratagelse af opstillingsberettigelsen for opstillingsberettigede partier være den samme, således at blot én enkelt persons betaling for afgivelse eller tilbagetrækning af blot én enkelt vælgererklæring kan føre til fratagelse af opstillingsberettigelsen?

2. Hvem skal have kompetence til at fratage opstillingsberettigelsen for opstillingsberettigede partier?

Efter de gældende regler er det Valgnævnet – et uafhængigt, administrativt nævn – der kan træffe afgørelse om at udelukke et parti fra fortsat at indsamle vælgererklæringer. Skal det samme gælde for fratagelse af opstillingsberettigelsen for et opstillingsberettiget parti? Skal det alternativt være domstolenes beslutning, på samme måde som domstolene tager stilling til øvrige spørgsmål om rettighedsfrakendelse?

3. Hvor længe skal fratagelsen af opstillingsberettigelsen gælde?

For partier, der udelukkes fra at indsamle vælgererklæringer, gælder Valgnævnets afgørelse for resten af den periode, som partinavnet er godkendt for, dvs. i op til 3 år, afhængigt af hvornår Valgnævnet godkendte partinavnet. Hvor længe ønsker Enhedslisten, at fratagelsen af opstillingsberettigelsen skal gælde? Skal fratagelsen omfatte en periode, hvor partiet ikke kan indsamle vælgererklæringer med henblik på at blive op-

stillingsberettiget på ny? Skal partiet straks efter fratagelsen kunne indlede en indsamling af vælgererklæringer? Eller skal partiet automatisk blive opstillingsberettiget igen efter en bestemt periode, og i givet fald hvor længe?

4. Hvad skal betydningen for opstillingsberettigelsen til Europa-Parlamentet være?

Efter de gældende regler er opstillingsberettigede partier, der er repræsenteret i Folketinget, automatisk opstillingsberettiget til valg til Europa-Parlamentet. Det gælder derimod ikke for opstillingsberettigede partier, der ikke er repræsenteret i Folketinget. Skal et parti, som er blevet frataget sin opstillingsberettigelse til folketingsvalg, men fortsat er repræsenteret i Folketinget, ligeledes miste sin opstillingsberettigelse til Europa-Parlamentet, på samme måde som forslaget om rødt kort til ikke-opstillingsberettigede partier indebærer, at partiet heller ikke kan indsamle vælgererklæringer til Europa-Parlamentsvalg?

5. Hvad skal den afledte betydning for kommunal- og regionalvalg være?

Ved kommunale og regionale valg er bogstavbetegnelsen for partier, der er opstillingsberettigede til Folketinget, reserveret til partiets lokalforeninger. Skal denne fortrinnsret bortfalde ved en fratagelse af opstillingsberettigelsen?

Ligeledes gælder ved kommunale og regionale valg, at lokalforeninger af partier, som er opstillingsberettiget til Folketinget, skal anvende partiets navn, som det er til folketingsvalg. Skal dette krav bortfalde ved en fratagelse af opstillingsberettigelsen?

Med venlig hilsen

Kaare Dybvad Bek

Bilag A

Lovforslaget:

Sanktion	Partier, der er opstillingsberettiget, og som er repræsenteret i Folketinget	Partier, der er opstillingsberettiget, men ikke er repræsenteret i Folketinget	Partier, der ikke er opstillingsberettiget, men indsamler vælgererklæringer
Straf (bøde)	Ja	Ja	Ja
Gult kort/rødt kort, dvs. forbud mod at indsamle vælgererklæringer	Nej – ikke relevant, da disse partier ikke indsamler vælgererklæringer	Nej – ikke relevant, da disse partier ikke indsamler vælgererklæringer	Ja – relevant, da disse partier indsamler vælgererklæringer
Fratagelse af opstillingsberettigelse	Nej	Nej	Nej

Enhedslistens forslag:

Sanktion	Partier, der er opstillingsberettiget, og som er repræsenteret i Folketinget	Partier, der er opstillingsberettiget, men ikke er repræsenteret i Folketinget	Partier, der ikke er opstillingsberettiget, men indsamler vælgererklæringer
Straf (bøde)	Ja	Ja	Ja
Gult kort/rødt kort, dvs. forbud mod at indsamle vælgererklæringer	Nej – ikke relevant, da disse partier ikke indsamler vælgererklæringer	Nej – ikke relevant, da disse partier ikke indsamler vælgererklæringer	Ja – relevant, da disse partier indsamler vælgererklæringer
Fratagelse af opstillingsberettigelse	Ja	Ja	Nej – ikke relevant, da disse partier ikke er opstillingsberettigede